De huidige financieringssystematiek. Samenvatting

De verschillende budgetten in de Participatiewet kennen een ingewikkelde ontstaansgeschiedenis met allerlei verschillende (semi-willekeurige) volume- en prijsveronderstellingen.

Vanaf 2023 is *de samenstelling* van de budgetten iets overzichtelijker geworden: het BUIG-budget voor bijstand en een separaat deel voor LKS. In het gemeentefonds zitten begeleidingskosten voor de doelgroep LKS en er is nog een apart (mini) budget voor begeleiding LKS-beschut.

Maar het is nog steeds een complex geheel van verschillende financieringsstromen. In onderstaande tabel staan alle financiële potjes samengevat weergegeven, optellend tot een macrobudget van 2,8 mrd., dat in 2029 oploopt naar bijna 3,0 mrd..

Alle potjes samen (in mln)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1. Rijksbijdrage Wsw	1.886	1.809	1.732	1.656	1.581	1.505
2. BUIG-budget LKS	515	590	631	671	712	753
3. Middelen GF t.b.v. doelgroep LKS	260	349	372	409	445	484
4. Participatie- budget beschut	121	131	141	151	160	170
5. Infratoeslag		20	20	22	24	25
6. Transformatiemiddelen		35	32	32	32	32
Middelen t.b.v doelgroep met een beperking	**2.782**	**2.933**	**2.928**	**2.941**	**2.953**	**2.968**

1. WSW-budgetten kennen komende jaren een relatief gunstig verloop. Vanwege de snel dalende doelgroep is er relatief meer budget per persoon. De financiële tekorten in de Wsw zijn binnenkort verleden tijd.

2. BUIG-LKS wordt met ingang van 2022 verdeeld op basis van realisaties. Meer gebruik van LKS leidt tot hoger budget in het volgende jaar. Het budget heeft daarmee een positieve prikkel om meer te doen.

3. De indicatoren voor het Gemeentefonds zijn met ingang van 2023 herzien en liggen redelijkerwijs vast voor de komende jaren. Positief is dat een grotere inzet op de doelgroep LKS in de komende jaren zich vertaalt in een hogere Algemene Uitkering. Ook in dit budget zit een positieve prikkel.

4. Het macrobudget Participatiebudget LKS-beschut is recent opgehoogd en daarmee op landelijk niveau meer dan toereikend. Vanwege de gedateerde maatstaven komt het geld niet terecht bij de gemeenten die actief op deze doelgroep inzetten.

5. Vanaf 2025 zijn er middelen gereserveerd voor de zogenoemde infratoeslag voor de doelgroep die niet regulier kan werken en ook niet aanmerking komt voor de doelgroep beschut (tussen wal en schip). Op basis van een recente kamerbrief (24/10/24) blijkt dat de toeslag inmiddels een Rijksbijdrage sociale infrastructuur is geworden, en dat de gelden generiek verdeeld worden op basis van een twijfelachtige verdeelmaatstaf.

6. Vanaf 2025 zijn er ook tijdelijke middelen gereserveerd voor transformatie. Op basis van een recente kamerbrief (24/10/24) blijkt dat het transformatiebudget inmiddels een impulsbudget sociaal ontwikkelbedrijven is geworden, en dat de gelden generiek verdeeld worden op basis van een twijfelachtige verdeelmaatstaf.

7. De financieringssystematiek is in zijn totaliteit ondoorzichtig maar heeft op verschillende manieren wel een positieve prikkelwerking. Meer personen met LKS en hogere uitgaven aan LKS leiden tot een hoger gemeentelijk budget in het volgende jaar.

8. De financieringssystematiek laat in zijn geheel te wensen over. Als we naar het totaal kijken, dan zijn er best wel wat middelen beschikbaar, maar het is een ondoorzichtig geheel, en om verschillende redenen niet toekomstbestendig. Er moet rekening mee gehouden worden dat de komende paar jaar verschillende onderdelen zullen worden aangepast.

In deze notitie zijn in de tabellen naast de landelijke cijfers de aantallen van **de regio Arnhem** als illustratie toegevoegd.

Robert Capel, 04 november 2024

NB 1. De tabellen zijn zo zorgvuldig mogelijk en zo actueel mogelijk opgesteld.

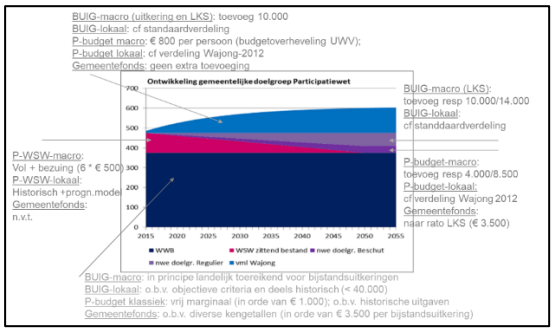
NB 2.Eventuele onjuistheden zijn niet uit te sluiten. Als dit onverhoopt het geval is, dit dan graag doorgeven op info@capeladvies.nl. Dan worden deze aangepast resp. geactualiseerd in een volgende versie.

Bijlage . Toelichting op de budgetten

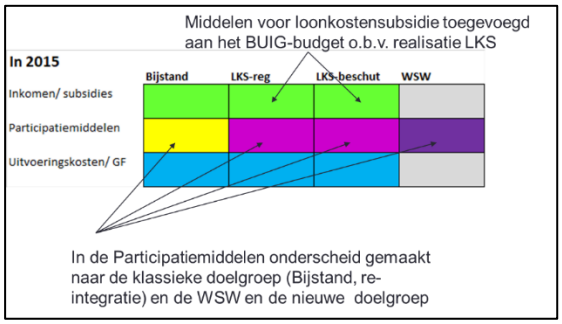
Inleiding

De verschillende budgetten in de Participatiewet kennen een ingewikkelde ontstaansgeschiedenis met allerlei verschillende (semi-willekeurige) volume- en prijsveronderstellingen. Vanaf 2023 is *de samenstelling* van de budgetten iets overzichtelijker geworden: het BUIG-budget voor bijstand en een separaat deel voor LKS. In het gemeentefonds zitten begeleidingskosten voor de doelgroep LKS en er is nog een apart (mini) budget voor begeleiding LKS-beschut.

Bij de start van de Participatiewet werden verschillende doelgroepen onderscheiden (bijstand, de WSW, de nieuwe doelgroepen beschut en regulier werken met LS, en de verwachte toename van de voormalige Wajong tot de gemeentelijke doelgroep). Voor ieder van deze doelgroepen is aan de hand van een aantal normbedragen en vooraf geraamde volumina bepaald wat de wijzigingen in de desbetreffende budgetten waren. De normbedragen waren zonder feitelijke onderbouwing opgesteld. Met de decentralisatie was er deels sprake van een bezuinigingsoperatie (input gestuurd) en deels een budgetoverheveling van het UWV naar de gemeenten. Zonder dat de vraag beantwoord werd hoe de gewenste intensievere dienstverlening aan de doelgroep (meer mensen met een beperking aan het werk) met gelijkblijvende of zelfs dalende budgetten kon worden gerealiseerd[1].

In 2015 zag de samenstelling van de budgetten er als volgt uit. De budgetten voor het verstrekken van de loonkostensubsidies werden toegevoegd aan het BUIG-budget voor de bijstandsuitkeringen en op eenzelfde wijze verdeeld. De Participatiemiddelen voor de nieuwe doelgroep werden toegevoegd aan het Participatiebudget voor de Wsw maar nog steeds apart berekend en zichtbaar.

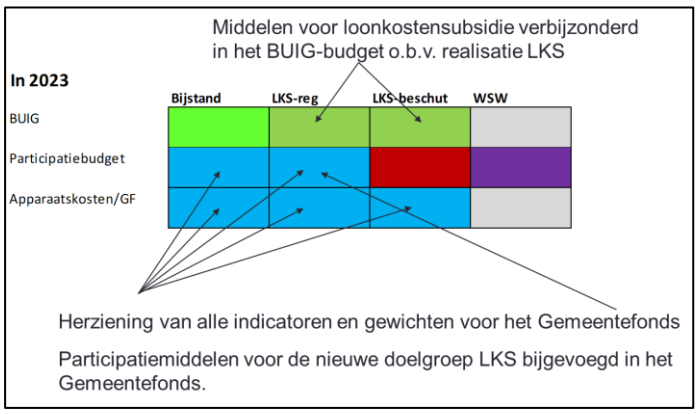

[1] Ter illustratie: bij de Wsw werd ondanks de exploitatietekorten een extra bezuiniging doorgevoerd van - € 3.000 zodat uiteindelijk het subsidiebedrag op WML-niveau uitkwam (destijds € 22.500). Voor de doelgroep Beschut is eenzelfde bedrag onderverdeeld naar resp. BUIG-LKS (€ 14.000) en 'begeleidingskosten' van € 8.500.

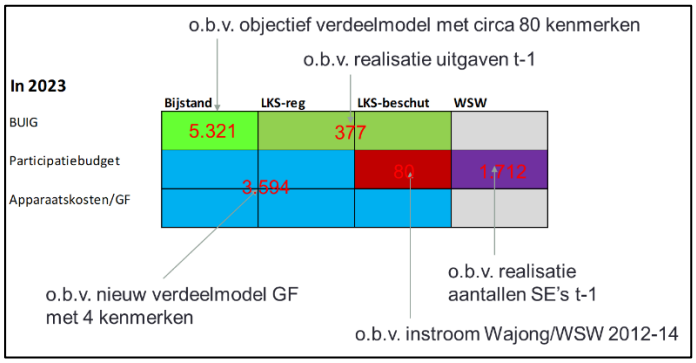
In 2019 is het oorspronkelijke reïntegratiebudget voor de bijstand geheel opgegaan in het gemeentefonds. In 2022 en 2023 hebben een belangrijke nieuwe wijzigingen plaatsgevonden.

Het LKS-budget in het BUIG is in 2022 losgekoppeld van de bijstand, en wordt nu op basis van gerealiseerde LKS-uitgaven in jaar t-1 verdeeld. Gemeenten die dus meer uitgaven krijgen in het volgende jaar ook meer budget.

Het separate begeleidingsbudget voor de nieuwe doelgroep LKS-regulier is in 2023 opgegaan in het gemeentefonds. Tenslotte zijn alle indicatoren van het gemeentefonds en daarmee die van het sociaal domein/ cluster Participatie en Inkomen volledig herzien. Het budget voor de Wsw is nog steeds separaat zichtbaar en hetzelfde geldt voor het resterende deel van begeleidingskosten voor de doelgroep beschut.

Voor de volledigheid hebben we in de figuur de macrobedragen voor 2023 weergegeven in mln-en en de wijze waarop dit over de gemeenten is verdeeld.

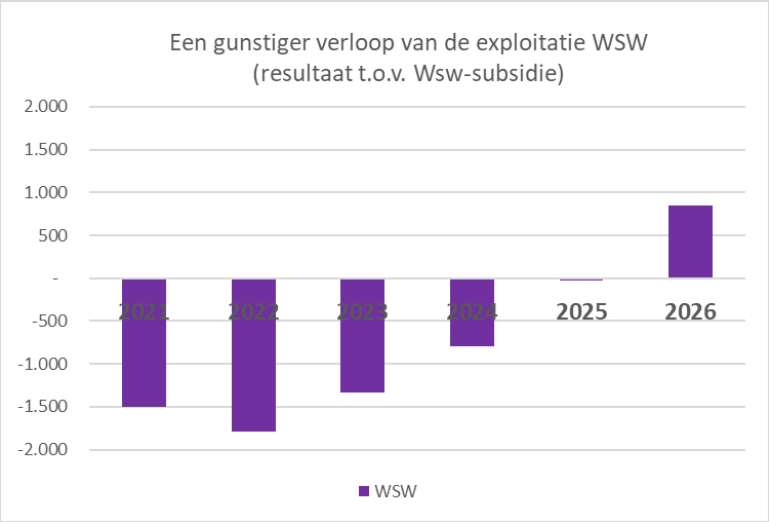

Het is vanaf 2023 nog steeds een complex en weinig samenhangend geheel van verschillende budgetten, en verschillende verdeelcriteria. We zien dat met name het separate budget Beschut een vreemde eend in de bijt is door het relatief zeer lage bedrag van 80 mln. (0,7% op een totaal van 11 mrd.) en dat de verdeelcriteria zeer verouderd zijn[2]. Het is daarmee ook niet verwonderlijk dat een aantal gemeenten al deze verschillende budgetten bij elkaar voegt, en op basis daarvan kijkt wat beschikbaar voor de diverse beleidsthema's i.p.v. het oorspronkelijk berekende budget als leidend te nemen voor de desbetreffende dienstverlening aan de doelgroep.

[2] Het had voor de hand gelegen als dit budget ook was opgenomen in de herziening van het gemeentefonds m.i.v. 2023 maar SZW hechtte waarde aan een separate budgettaire sturing op dit specifieke onderdeel, waardoor dit onderdeel uiteindelijk niet in de herziening is meegenomen.

1. **De WSW-budgetten kennen komende jaren een relatief gunstig verloop. Vanwege de snel dalende doelgroep is er relatief meer budget per persoon.**

In onderstaande figuur zien we de verwachte financiële ontwikkeling per WSW-er weergegeven. Over 2021 was sprake van een financieel tekort op de Rijkssubsidie van -1.500 per fte. In de komende jaren loopt dit tekort geleidelijk terug en kan in 2025/2026 omslaan naar een licht positief saldo.

De achterliggende redenen van dit op zichzelf gunstige verloop zijn vooral ramingstechnisch van aard. In de meerjarenramingen van MINSZW was uitgegaan van een lineaire daling van het meerjarenbudget van 57 mln. per jaar, zodat uiteindelijk in 2052 het landelijke Wsw-budget naar 0 is teruggebracht. Vanaf 2023 betekende dit een neerwaartse aanpassing van het budget van 3,7% en geleidelijk oplopend naar boven de 4%[3].

Tegelijkertijd zien we dat de doelgroep jaarlijks met meer dan 5% afneemt en oploopt tot een daling van 7% per jaar. Dit betekent dat jaarlijks het verschil tussen de budgetdaling en de daling van de doelgroep ongeveer 2% bedraagt, want - anders geformuleerd - betekent dat jaarlijks per Wsw-medewerker 2% meer budget beschikbaar is. In percentages lijkt het misschien niet zoveel, maar dit telt in de periode 2022-2026 cumulatief op tot een effect van 7%, hetgeen overeenkomst met een hoger subsidiebedrag in 2026 van ongeveer € 2.000 per persoon[4].

Voor de goede orde: deze bedragen zijn *exclusief* de jaarlijkse loon-prijs-compensatie. Ieder jaar worden de budgetten met deze prijscompensatie verhoogd waarmee o.a. de jaarlijkse loonaanpassingen kunnen worden gefinancierd.

Samenvattend zien we dat in de afgelopen jaren (2010 – 2020) de financiering van de Wsw voortdurend een hoofdpijndossier was met aanzienlijke extra gemeentelijke bijdragen, maar dat voor de komende jaren het financiële vraagstuk voor wat betreft de doelgroep Wsw zich geleidelijk lijkt op te lossen.

[3] De telling blijft dezelfde (57 mln.), de noemer wordt steeds kleiner (1.778 mln.; 1712 mln., etc.) waardoor geleidelijk het percentage iets oploopt.

[4] Of en de mate waarin deze financiering ook in de verdere toekomst (na 2026-2027) wordt aangepast is onzeker. Het ligt niet voor de hand dit neerwaarts aan te passen zolang er sprake is van forse exploitatietekorten bij de sociale ontwikkelbedrijven..

In onderstaande tabel staan de landelijke en regionale cijfers:

Als we er vanuit gaan dat de Wsw-budgetten blijven gehandhaafd en er vanuit gaan dat conform de afspraak jaarlijks de budgetten worden aangepast aan de prijsontwikkeling (de LPO), dan biedt dat een substantiële extra ruimte die vrijvalt. Voor de regiogemeenten loopt dit op tot 1,7 mln in 2029.

De verdeling van de budgetten naar de gemeenten is gebaseerd op de zogeheten blijfkansen. Het is een beetje gekunsteld omdat wel de pensioenleeftijd bekend is, maar ook een steeds grotere groep uitstroomt vanwege ziekte en overlijden. Procentuele meerjarenramingen per gemeente zijn nauwelijks te maken en geven een schijnnauwkeurigheid. Per gemeente geeft dit meerjarig schommelingen in het budget. Van belang is om te realiseren dat ieder jaar het budget weer wordt herijkt op basis van de gerealiseerde SEs.

Wsw-landelijk	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Macrobudget (in mln)		1.886	1.809	1.732	1.656	1.581	1.505
- jaarlijkse daling			-4,1%	-4,2%	-4,4%	-4,6%	-4,8%
Aantal SE's	54.481	51.385	47.912	44.560	41.270	38.250	35.283
- jaarlijkse daling		-5,7%	-6,8%	-7,0%	-7,4%	-7,3%	-7,8%
Bedrag per SE		36.701	37.749	38.877	40.129	41.321	42.654
Extra ruimte na 2024 per SE			1.048	2.176	3.428	4.620	5.954
Extra ruimte na 2024 in mln			**50**	**97**	**141**	**177**	**210**

NB. Bedrag 2024 exclusief eenmalige bijdrage sociaal ontwikkelbedrijven (64 mln)

Wsw-regionaal	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Budget per gemeente							
Arnhem		29,040	26,889	25,757	24,229	22,589	21,299
Doesburg		1,490	1,408	1,264	1,249	1,180	1,147
Duiven		1,926	1,689	1,578	1,432	1,402	1,275
Lingewaard		3,837	3,581	3,385	3,213	3,044	2,947
Overbetuwe		3,561	3,365	3,244	3,200	2,799	2,590
Rheden		6,479	5,982	5,798	5,499	5,269	5,017
Rozendaal		0,070	0,068	0,068	0,068	0,068	0,069
Westervoort		2,978	2,792	2,687	2,701	2,570	2,362
Zevenaar		4,862	4,506	4,434	4,235	3,960	3,651
Regio totaal		54,244	50,280	48,215	45,827	42,882	40,359
			-7,3%	-4,1%	-5,0%	-6,4%	-5,9%
Aantal SE's							
Arnhem	816	765	712	663	604	547	499
Doesburg	40	39	37	33	31	29	27
Duiven	55	51	45	41	36	34	30
Lingewaard	106	101	95	87	80	74	69
Overbetuwe	100	94	89	83	80	68	61
Rheden	183	171	158	149	137	128	118
Rozendaal	2	2	2	2	2	2	2
Westervoort	82	78	74	69	67	62	55
Zevenaar	133	128	119	114	106	96	86
Regio totaal	1.518	1.430	1.332	1.240	1.142	1.038	946
		-5,8%	-6,8%	-6,9%	-7,9%	-9,1%	-8,8%
Extra ruimte na 2024 per SE			1.048	2.176	3.428	4.620	5.954
Extra ruimte na 2024 in mln			**1,396**	**2,699**	**3,915**	**4,795**	**5,633**

NB. Bedrag 2024 exclusief eenmalige bijdrage sociaal ontwikkelbedrijven (64 mln)

2. BUIG-LKS wordt met ingang van 2022 verdeeld op basis van realisaties. Meer gebruik van LKS leidt tot hoger budget in het volgende jaar.

Vanaf 2015 werd het extra budget voor loonkostensubsidie verdeeld op eenzelfde wijze als waarop de middelen voor de bijstandsuitkeringen.

De nieuwe verdeelsystematiek heeft er in 2022 toe geleid dat voor gemeenten met een hoge bijstandsdichtheid en lage uitgaven aan LKS het budget is verlaagd, en voor gemeenten die juist veel ingezet hebben op LKS extra middelen beschikbaar zijn gekomen. Naast de 'herverdeling tussen gemeenten' die in 2022 heeft plaatsgevonden, genereert deze nieuwe budgetsystematiek ook voor de komende jaren een prikkel om extra in te zetten op loonkostensubsidie. Dat werkt als volgt:

Als een gemeente nu 1% van de uitgaven LKS voor haar rekening neemt, dan betekent dat voor 2024 een budget van 5,15 mln. (1% van het landelijke budget van 515 mln.). Het Rijk gaat er vanuit dat de komende jaren de doelgroep blijft groeien, dus komt voor 2025 voor deze gemeente een hoger budget beschikbaar van 5,9 mln. (1% van 590 mln.).

Als nu de gemeente besluit om 1 mln. bovenop het huidige budget in te gaan zetten (6,15 mln. i.p.v. 5,15 mln.) dan wordt daarmee het landelijke aandeel groter. Het aandeel van 1% stijgt naar 1,19%. Dit aandeel wordt dan de nieuwe maatstaf voor het budget voor 2025, waarmee het budget wordt opgehoogd van 5,90 mln. naar 7,05 mln. Met andere woorden: de eventuele extra uitgaven van 1 mln. in dit jaar worden in het volgende jaar gedekt met een verhoging van het budget[5].

De wijziging van de systematiek met ingang van 2022 is op zichzelf positief omdat de eerdere verdeling o.b.v. BUIG onevenredig was. Een nadeel van deze nieuwe budgetverdeling is dat deze op de langere termijn niet toekomstbestendig is[6]. Budgetverdeling uitsluitend op basis van uitgaven leidt tot ongewenste effecten en minder sturing op een financieel verantwoord resultaat. In de sociale zekerheid hebben we eerder ervaren dat het op de lange termijn niet houdbaar is als subsidies worden gebudgetteerd op o.b.v. uitgaven, en wordt het systeem alsnog aangepast (zie o.a. WIW/ID; RI-budget etc.). Voor de komende paar jaar (2024 – 2025) ligt een wijziging van de systematiek niet in de lijn der verwachtingen. Ook wordt de komende jaren de werking van het BUIG extern nader onderzocht. Eventuele fundamentele aanpassingen in de BUIG-systematiek zijn in de eerste paar jaar niet te verwachten.

[5] De vraag kan gesteld worden of als een gemeente actief inzet op LKS of dit dan ook niet gevolgen heeft voor het macrobudget? Dat is op zich juist, maar voor de afweging van de gemeente zelf maakt dit nauwelijks iets uit (een 2e orde effect).
1) het macrobudget aan LKS is komende jaren toereikend voor de feitelijke uitgaven aan LKS; destijds is in de ramingen gerekend met een forse oploop van LKS in 2022 en 2023 die niet volledig gerealiseerd zal worden. Dus er ontstaan de komende paar jaar naar verwachting geen tekorten.
2) Als de situatie zich in de toekomst toch voordoet is goed om te realiseren dat het voor een individuele gemeente zo blijft dat een hogere inzet zich bijna volledig vertaalt in een groter budgetaandeel dan een lagere inzet. Een eventuele macro-economische aanpassing werkt bij deze gemeente maar 1% door.

[6] Persoonlijke mening van R. Capel. Stakeholders VNG en Cedris hebben vooral positief gereageerd op de wijziging als zodanig.

In onderstaande tabel staan de landelijke en regionale cijfers:

- We zien dat het landelijke macro-budget voor LKS in principe toereikend is.
- Ook zien we dat de budgetten voor 2024 en 2025 conform de verdeling realisatie-cijfers zijn.

LKS-landelijk	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BUIG-budget LKS *in mln)	415,3	515,1	590,2	630,7	671,0	712,4	752,7
jaarlijks groei			15%	7%	6%	6%	6%
(verwachte) realisatie	393,8	465,2					
(verwacht) overschot	21,6	50,0					

LKS-regionaal	2023	2023 in %	Aantal LKS	in %
o.b.v realisaties 2023 (apr 2024)				
Arnhem	4,46	1,133%	463	1,20%
Doesburg	0,35	0,089%	25	0,06%
Duiven	0,41	0,104%	43	0,11%
Lingewaard	0,69	0,175%	78	0,20%
Overbetuwe	0,65	0,166%	76	0,20%
Rheden	0,95	0,242%	101	0,26%
Rozendaal	-	0,000%	-	0,00%
Westervoort	0,36	0,092%	38	0,10%
Zevenaar	0,91	0,230%	105	0,27%

	2024	2024 in %
obv definitief budget 2024 (01 okt 2024)		
Arnhem	5,84	1,133%
Doesburg	0,46	0,089%
Duiven	0,54	0,104%
Lingewaard	0,90	0,175%
Overbetuwe	0,85	0,166%
Rheden	1,25	0,242%
Rozendaal	0,00	0,000%
Westervoort	0,47	0,092%
Zevenaar	1,18	0,230%

obv voorlopig budget 2025 (01 okt 2024)	2025	2025 in %
Arnhem	6,69	1,133%
Doesburg	0,52	0,089%
Duiven	0,61	0,104%
Lingewaard	1,03	0,175%
Overbetuwe	0,98	0,166%
Rheden	1,43	0,242%
Rozendaal	0,00	0,000%
Westervoort	0,54	0,092%
Zevenaar	1,36	0,230%

3. De indicatoren voor het Gemeentefonds zijn met ingang van 2023 herzien en liggen redelijkerwijs vast voor de komende jaren. Positief is dat een grotere inzet op de doelgroep LKS in de komende jaren zich vertaalt in een hogere Algemene Uitkering

Tot en met 2022 werd het deel Participatie en Inkomen van de Algemene Uitkering verdeeld op basis van 7 kenmerken en was sprake van drie aanvullende Participatiebudgetten. In 2023 is het begeleidingsbudget voor de nieuwe doelgroep LKS-regulier overgeheveld naar het macrobudget van het Gemeentefonds, en is een nieuwe kleinere set aan indicatoren en gewichten opgesteld.

Belangrijk element in deze nieuwe verdeling is dat aantallen loonkostensubsidie en inschrijving in het doelgroepregister dus meetellen in de samenstelling van de algemene uitkering. Voor komende jaren is in het Gemeentefonds een groei in deze variabelen voorzien, dus dat betekent dat het voor de nieuwe doelgroep beschikbare budget zal toenemen. Een andere belangrijke factor is dat door de nieuwe indicatoren en de gewichten gemeenten die actief inzetten op de nieuwe doelgroep (hogere aantallen LKS en meer inschrijvingen in DRG) dus ook relatief meer budget ontvangen. Voor 1 persoon extra met loonkostensubsidie (en in DRG) betekent dit impliciet een extra budget van € 8.806 (prijspeil 2024).

Deze herziening is vanaf 2023 ingegaan, en kent een groeipad van 2023 tot en met 2026. Het ligt niet voor de hand dat in deze periode de variabelen en gewichten substantieel worden aangepast. Maar op langere termijn zijn ook op dit onderdeel in het Gemeentefonds veranderingen niet uit te sluiten.

In onderstaande tabel staan de regionale cijfers:

- De volumina variëren in 2024 uiteraard per gemeente
- We zien dat bij alle gemeenten na 2024 in de volumina een (procentueel vergelijkbare) oploop plaatsvindt met name in de doelgroep loonkostensubsidie. In het gemeentefonds wordt rekening gehouden met de oploop van de doelgroep als gevolg van de sluiting van de Wsw.
- Op basis van de gewichten/ variabelen kan berekend worden[7] welk aandeel van de Participatiemiddelen indirect betrekking heeft op de doelgroep loonkostensubsidie. De toename in volume leidt tot een toename van het budget van 2024 naar 2029.

[7] Technische aanname: groei van aantallen LKS is voor 2/3 deel ook zichtbaar in toename aantallen DRG.

Algemene uitkering Participatiebudget (in mln)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Arnhem	65,430	68,219	69,937	74,128	78,055	82,328
Doesburg	2,730	2,872	2,949	3,131	3,300	3,486
Duiven	4,344	4,568	4,688	4,974	5,241	5,533
Lingewaard	6,068	6,433	6,605	7,014	7,392	7,807
Overbetuwe	6,527	6,901	7,088	7,528	7,937	8,386
Rheden	10,360	10,943	11,241	11,939	12,591	13,305
Rozendaal	0,056	0,057	0,058	0,062	0,064	0,067
Westervoort	3,474	3,662	3,759	3,990	4,205	4,441
Zevenaar	8,971	9,471	9,724	10,325	10,884	11,497
AU-Pbudg Regio Arnhem	**107,960**	**113,127**	**116,049**	**123,090**	**129,669**	**136,851**

Algemene uitkering Part.budget, deel LKS (in mln	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Arnhem	2,861	3,844	4,097	4,508	4,901	5,327
Doesburg	0,175	0,235	0,250	0,275	0,299	0,325
Duiven	0,291	0,391	0,417	0,459	0,499	0,542
Lingewaard	0,582	0,782	0,834	0,917	0,997	1,084
Overbetuwe	0,549	0,738	0,786	0,865	0,940	1,022
Rheden	0,840	1,129	1,203	1,324	1,439	1,564
Rozendaal	-	-	-	-	-	-
Westervoort	0,266	0,358	0,381	0,419	0,456	0,496
Zevenaar	0,690	0,927	0,988	1,088	1,183	1,285
AU - LKS Regio Arnhem	**6,254**	**8,403**	**8,956**	**9,855**	**10,714**	**11,646**

Volumina Arnhem	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	7.002	7.040	7.193	7.330	7.502	7.654
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.699	1.926	2.077	2.220	2.383	2.558
huishoudens met een laag inkomen met drempel	18.098	18.247	18.390	18.525	18.653	18.776
loonkostensubsidie	344	453	483	512	542	572

Volumina Doesburg	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	241	242	247	252	258	263
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	123	139	150	161	173	185
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.254	1.264	1.274	1.284	1.293	1.301
loonkostensubsidie	21	28	29	31	33	35

Volumina Duiven	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	395	397	405	413	423	431
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	160	181	196	209	224	241
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.909	1.924	1.939	1.954	1.967	1.980
loonkostensubsidie	35	46	49	52	55	58

Volumina Lingewaard	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	466	469	479	488	500	510
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	236	268	288	308	331	355
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.557	3.586	3.614	3.641	3.666	3.690
loonkostensubsidie	70	92	98	104	110	116

Volumina Overbetuwe	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	548	551	563	574	587	599
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	272	308	332	355	381	410
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.229	3.255	3.281	3.305	3.328	3.349
loonkostensubsidie	66	87	93	98	104	110

Volumina Rheden	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	911	916	936	953	976	995
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	426	483	521	557	597	641
huishoudens met een laag inkomen met drempel	4.608	4.646	4.683	4.717	4.750	4.781
loonkostensubsidie	101	133	142	150	159	168

Volumina Rozendaal	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	6	6	6	6	6	6
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	-	-	-	-	-	-
huishoudens met een laag inkomen met drempel	29	29	29	29	29	30
loonkostensubsidie	-	-	-	-	-	-

Volumina Westervoort	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	313	315	322	328	336	343
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	123	139	150	161	173	185
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.516	1.528	1.540	1.552	1.562	1.573
loonkostensubsidie	32	42	45	48	50	53

Volumina Zevenaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	746	750	766	781	799	815
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	392	444	479	512	550	590
huishoudens met een laag inkomen met drempel	4.607	4.645	4.682	4.716	4.749	4.780
loonkostensubsidie	83	109	116	124	131	138

Volumina Regio Arnhem	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	10.628	10.686	10.918	11.126	11.386	11.617
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	3.431	3.890	4.194	4.484	4.812	5.166
huishoudens met een laag inkomen met drempel	38.807	39.126	39.432	39.722	39.997	40.259
loonkostensubsidie	752	991	1.055	1.120	1.186	1.250

Gewichten	2024	2025	2026	2027	2028	2029
bijstandsontvangers	€ 7.324	€ 7.466	€ 7.472	€ 7.750	€ 7.959	€ 8.205
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	€ 1.482	€ 1.510	€ 1.511	€ 1.568	€ 1.610	€ 1.660
huishoudens met een laag inkomen met drempel	€ 503	€ 513	€ 513	€ 533	€ 547	€ 564
loonkostensubsidie	€ 7.324	€ 7.466	€ 7.472	€ 7.750	€ 7.959	€ 8.205

4. **Het macrobudget Participatiebudget LKS-beschut is recent opgehoogd en daarmee op landelijk niveau meer dan toereikend. Vanwege de gedateerde maatstaven komt het geld niet terecht bij de gemeenten die actief op deze doelgroep inzetten.**

Het Participatiebudget beschut en de taakstelling beschut per gemeente zijn gebaseerd op dezelfde criteria. Eerst gaan we in op de ontstaansgeschiedenis van deze criteria.

- In 2015 was het logisch dat MINSZW op zoek was naar indicatoren om een inschatting te maken van de verwachte aantallen beschut per gemeente. Destijds is gekozen voor de aantallen instroom in Wsw + Wajong over de jaren 2012 – 2014.
- Deze verdeling wordt nu nog steeds gehanteerd. Dus de taakstelling is gebaseerd op instroomcijfers van andere regelingen van 11 tot 13 jaar geleden
- Wat het extra bijzonder maakt, is dat in de jaren 2012 – 2014 gemeenten verschillend om zijn gegaan met de komst van de Participatiewet. De ene gemeente leek het verstandig om zoveel mogelijk mensen nog in de Wsw te krijgen (Amsterdam), andere gemeenten waren juist terughoudend (Rotterdam). Deze verschillende beleidskeuzes leidde tot hogere of lagere instroom in de wachtlijsten Wsw en daarmee nu nog steeds in de taakstelling voor beschut.
- In onderstaand overzicht zien we dat bijvoorbeeld gemeente Gouda actief heeft ingezet op instroom Wsw terwijl de buurgemeente Capelle daar zeer terughoudend in was. De gemeenten zijn ongeveer even groot (Gouda 74.000 om Capelle 67.000), maar de taakstelling beschut bij Gouda is bijna 2,5 keer groter (80 om 33 in cijfers 2023).

	Instroom wachtlijst WSW, 2012-2014	Instroom Wajong excl. WSW, 2012-2014	selectie	Instroom wachtlijst WSW, 2012-2014	Instroom Wajong excl. WSW, 2012-2014	Opgeteld		Aandeel inwoners	
Nederland	25930	25490	som						
Amsterdam	1580	1110	1	6,093%	4,355%	5,231%	1,0	5,031%	882.633
Arnhem	550	530	1	2,1211%	2,0792%	2,1004%	2,2	0,9341%	163.888
Capelle aan den IJssel	40	120	1	0,154%	0,471%	0,311%	0,8	0,383%	67.188
Doesburg	20	20	1	0,0771%	0,0785%	0,0778%	1,2	0,0629%	11.036
Duiven	30	40	1	0,1157%	0,1569%	0,1361%	1,0	0,1422%	24.946
Gouda	240	160	1	0,926%	0,628%	0,778%	1,8	0,422%	74.095
Lingewaard	40	50	1	0,1543%	0,1962%	0,1750%	0,7	0,2677%	46.963
Overbetuwe	50	90	1	0,1928%	0,3531%	0,2723%	1,0	0,2751%	48.266
Rheden	100	80	1	0,3857%	0,3138%	0,3501%	1,4	0,2476%	43.435
Rotterdam	670	1230	1	2,584%	4,825%	3,695%	1,0	3,736%	655.468
Rozendaal	0	0	1	0,0000%	0,0000%	0,0000%	0,0	0,0100%	1.756
Westervoort	20	50	1	0,0771%	0,1962%	0,1361%	1,6	0,0852%	14.944
Zevenaar	70	80	1	0,2700%	0,3138%	0,2917%	1,1	0,2545%	44.645

- Als we naar de regiogemeenten kijken, dan zien we onderling ook verschillen, die allemaal te maken hebben met de historische instroomcijfers in Wsw en Wajong.

Conclusie van Robert Capel als we ons realiseren hoe vreemd de taakstelling voor de doelgroep beschut tot stand gekomen is, dan zou dit geen leidend principe moeten zijn voor een individuele gemeente voor het precieze aantal plaatsingen voor hun inwoners, en biedt ook geen solide basis voor gezamenlijke afspraken in de regio.

In onderstaande tabel staan de landelijke en regionale cijfers:

- Het landelijk budget is recent opgehoogd naar 121 mln. Als we kijken naar de aantallen die gerealiseerd worden, dan liggen deze met 8.700 personen ruim onder de taakstelling. Gemiddeld is er dus meer dan genoeg budget beschikbaar.
- Het budget per gemeente is zoals toegelicht nog steeds precies hetzelfde aandeel dat gebaseerd is op de instroomcijfers uit 2012 – 2014.
- Ook de taakstelling voor 2024 is wederom op deze verdeelpercentages gebaseerd.

Participatie- budget beschut	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Macrobudget (in mln)		121,1	130,9	140,8	150,7	160,5	170,4
- jaarlijkse stijging			8,1%	7,6%	7,0%	6,5%	6,2%
Aantal personen gemiddeld		8.700					
Bedrag per persoon		**13.900**					

P-budget- beschut regionaal	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Budget per gemeente (in mln)							
Arnhem		2,561	2,769	2,978	3,187	3,394	3,603
Doesburg		0,093	0,100	0,108	0,115	0,123	0,130
Duiven		0,159	0,172	0,185	0,198	0,211	0,224
Lingewaard		0,211	0,228	0,246	0,263	0,280	0,297
Overbetuwe		0,330	0,357	0,384	0,411	0,437	0,464
Rheden		0,427	0,462	0,497	0,532	0,566	0,601
Rozendaal		0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011
Westervoort		0,169	0,182	0,196	0,210	0,223	0,237
Zevenaar		0,356	0,385	0,414	0,443	0,472	0,501
Regio totaal		4,316	4,666	5,018	5,369	5,717	6,069
Aandeel in het landelijke budget							
Arnhem		2,11%	2,11%	2,11%	2,11%	2,11%	2,11%
Doesburg		0,08%	0,08%	0,08%	0,08%	0,08%	0,08%
Duiven		0,13%	0,13%	0,13%	0,13%	0,13%	0,13%
Lingewaard		0,17%	0,17%	0,17%	0,17%	0,17%	0,17%
Overbetuwe		0,27%	0,27%	0,27%	0,27%	0,27%	0,27%
Rheden		0,35%	0,35%	0,35%	0,35%	0,35%	0,35%
Rozendaal		0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Westervoort		0,14%	0,14%	0,14%	0,14%	0,14%	0,14%
Zevenaar		0,29%	0,29%	0,29%	0,29%	0,29%	0,29%
Regio totaal		3,56%	3,56%	3,56%	3,56%	3,56%	3,56%

De taakstelling landelijk:			**Realisatiecijfers CBS (mrt 2024):**	
			Let op: in personen, op tiental afgerond	
Nederland totaal	**11.100**	**100,00%**	**8.360**	
Arnhem	235	2,12%	50	0,60%
Doesburg	8	0,07%	-	0,00%
Duiven	15	0,14%	10	0,12%
Lingewaard	19	0,17%	-	0,00%
Overbetuwe	30	0,27%	-	0,00%
Rheden	39	0,35%	10	0,12%
Rozendaal	1	0,01%	-	0,00%
Westervoort	15	0,14%	10	0,12%
Zevenaar	33	0,30%	10	0,12%
Regio totaal	395	3,56%	90	1,08%

5. **Vanaf 2025 zijn er middelen gereserveerd voor de zogenoemde infratoeslag voor de doelgroep die niet regulier kan werken en ook niet aanmerking komt voor de doelgroep beschut (tussen wal en schip). Op basis van een recente kamerbrief (24/10/24) blijkt dat de toeslag inmiddels een Rijksbijdrage sociale infrastructuur is geworden, en dat de gelden generiek verdeeld worden op basis van een twijfelachtige verdeelmaatstaf.**

   Ik was er niet enthousiast over van wat er destijds in de Kamerbrief is aangekondigd (citaat uit Wegen uit het moeras):

   "Nieuw is dat het ministerie van SZW impliciet onderkent dat voor een aantal mensen de dienstverlening tekortschiet. Zij komen niet in aanmerking voor de indicatie beschut en het lukt hun ook niet om bij reguliere werkgevers aan de slag te komen. De voorgestelde oplossing is dat voor deze groep een 'infratoeslag' beschikbaar komt van € 3.500 euro. Voor iedere medewerker moet worden aangetoond dat de extra middelen echt nodig zijn, en dat hij/zij niet thuishoort in een andere doelgroep. Wat hiermee sluipenderwijs gebeurt, is dat er een nieuwe subdoelgroep wordt gecreëerd, waar een nieuw financieringspotje voor komt. De bureaucratie en complexiteit neemt hierdoor alleen maar toe."

   Recente toevoeging o.b.v. gemeentenieuws SZW-5 (24-10-2024):
   ….In de Voorjaarsnota 2024 heeft het Kabinet de voorgenomen infrastructurele opslag bevestigd. In het bestuurlijk overleg tussen VNG en SZW van 11 september 2024 is besloten om de infrastructurele opslag onder de naam Rijksbijdrage sociale infrastructuur als apart budget via de Integratie-uitkering Participatie uit te keren aan gemeenten, net als de middelen voor de rijksbijdrage Beschut Werk en de rijksbijdrage Wsw. Daarnaast is besloten om het budget te verdelen op basis van de maatstaf 'doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep'.
   … De rijksbijdrage sociale infrastructuur wordt aan alle gemeenten uitgekeerd. Bij meicirculaire 2025 wordt het budget voor het eerst toegekend. Dit betreft een oplopende reeks van € 19,8 miljoen in 2025 tot structureel € 35,9 miljoen vanaf 2035. In de oploop van deze middelen wordt uitgegaan van een groei van het aantal banen van zo'n 5.000 (2024) tot 10.000 (2035).

   Opm. Robert Capel:
   Een generieke verdeling is wenselijk en is een duidelijke verbetering ten opzichte van de oorspronkelijke plannen. De keuze voor het gemeentelijk doelgroepregister is alleen een dramatisch verkeerde beslissing omdat de vulling van dit register voor het grootste gedeelte wordt bepaald door grote aantallen leerlingen in het onderwijs en weinig tot niets van doen heeft met de gemeentelijke opgave voor de Participatiewet.

In onderstaande tabel staan de landelijke cijfers[8]:

Infratoeslag	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Macrobudget (in mln)			19,8	21,3	23,0	24,5	26,1

[8] 2026 en verder berekend n.a.v. oorspronkelijke bedragen Kamerbrief dec 2023 en Kamerbrief okt 2024. In meicirculaire worden de precieze bedragen zichtbaar.

6. **Vanaf 2025 zijn er ook tijdelijke middelen gereserveerd voor transformatie. Op basis van een recente kamerbrief (24/10/24) blijkt dat het transformatiebudget inmiddels een impulsbudget sociaal ontwikkelbedrijven is geworden, en dat de gelden generiek verdeeld worden op basis van een twijfelachtige verdeelmaatstaf.**

   Ik ben er niet enthousiast over van wat er destijds in de Kamerbrief is aangekondigd:
   (citaat uit Wegen uit het moeras)

   "Nieuw is dat gemeenten gevraagd wordt om 'transformatieplannen' op te gaan stellen. Onduidelijk is wat het ministerie van SZW wil bereiken met deze bureaucratische plannen. Waarom moet 10 jaar na de start van de Participatiewet dit door alle gemeenten worden opgesteld? Deze transformatieplannen gaan niets opleveren. De al bestaande lokale plannen zullen voor de bühne worden herschreven naar een zogenoemd transformatieplan en vervolgens worden ingediend. Zo kan er wat extra subsidiegeld worden losgepeuterd. Een werkgelegenheidsproject voor met name adviesbureaus.

   De huidige financieringssystematiek blijft ongewijzigd. De ingediende transformatieplannen zijn de toegangspoort voor een gekunstelde extra tijdelijke financiering. Over een periode van 10 jaar worden middelen beschikbaar gesteld en met verschillende tranches toegekend, tot een totaalbedrag van maar liefst 300 mln. Dit bedrag is juist niet bedoeld voor het verbeteren van de dienstverlening aan de burgers die het nodig hebben maar voor het 'transformeren' van de sociale werkbedrijven."

Recente toevoeging o.b.v. gemeentenieuws SZW-5 (24-10-2024):

In de Tweede Kamerbrief 'infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven' van 21 december 2023 heeft het kabinet een transformatiebudget (gewijzigde naam: impulsbudget sociaal ontwikkelbedrijven) voor gemeenten aangekondigd. Hiermee is vanaf 2025 tien jaar lang budget beschikbaar om gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven financieel te ondersteunen bij de noodzakelijke transitie en transformatie van de sociale infrastructuur.

…….. Met de voorjaarsbesluitvorming 2024 heeft het kabinet het voorgenomen impulsbudget bevestigd. Het impulsbudget zou initieel via een specifieke uitkering aan gemeenten uitgekeerd worden, na indiening van een transformatieplan. In het Hoofdlijnenakkoord van het nieuwe Kabinet is echter besloten om alle (voorgenomen) specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds over te hevelen. Conform het Hoofdlijnenakkoord is een efficiencykorting van 10% op de budgetten doorgevoerd. In totaal is er, na aftrek van de efficiencykorting, € 289,7 miljoen beschikbaar als impulsbudget. In 2025 betreft dit € 35 miljoen. In de jaren 2026 – 2030 is er jaarlijks € 31,5 miljoen beschikbaar. Daarna loopt het impulsbudget jaarlijks iets af. In 2034 (laatste jaar) is de hoogte van het budget € 19,8 miljoen.

…….In het bestuurlijk overleg tussen VNG en SZW van 11 september 2024 is afgesproken om het impulsbudget sociaal ontwikkelbedrijven via een decentralisatie-uitkering (DU) uit te keren aan gemeenten. Ook is besloten om het budget te verdelen op basis van de maatstaf 'doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep'. Het impulsbudget wordt beschikbaar gesteld per samenwerkingsverband van gemeenten op het terrein van sociaal ontwikkelbedrijven. Uitkering zal plaatsvinden aan de grootste gemeente binnen het samenwerkingsverband.

Opm Robert Capel:

Een generieke verdeling is wenselijk en is een duidelijke verbetering ten opzichte van de oorspronkelijke plannen. De keuze voor het gemeentelijk doelgroepregister is alleen een dramatisch verkeerde beslissing omdat de vulling van dit register voor het grootste gedeelte wordt bepaald door grote aantallen leerlingen in het onderwijs en weinig tot niets van doen heeft met de gemeentelijke opgave voor de Participatiewet.

In onderstaande tabel staan de landelijke cijfers:

Transformatiemiddelen	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Macrobudget (in mln)			35,0	31,5	31,5	31,5	31,5

7. De financieringssystematiek is in zijn totaliteit ondoorzichtig maar heeft op verschillende manieren wel een positieve prikkelwerking. Meer personen met LKS en hogere uitgaven aan LKS leiden tot een hoger gemeentelijk budget in het volgende jaar.

In onderstaande tabel laten we zien wat er gebeurt met de budgetten als een gemeente één persoon extra met loonkostensubsidie heeft.

Bij het BUIG-budget wordt het gemeentelijke budget bepaald op basis van de uitgaven in het afgelopen jaar. Dat betekent dat hogere uitgaven (als gevolg van 1 persoon met LKS extra) in de volgende jaren leidt tot een hoger BUIG-budget. In de praktijk betekent dit met deze systematiek de LKS-uitgaven in de komende jaren door middel van de verhoging van het budget worden gedekt.

Bij het gemeentefonds wordt het gemeentelijke budget bepaald op basis van onder andere de aantallen loonkostensubsidie per 31 december van het afgelopen jaar. Dat betekent dat een hoger aantal (bijvoorbeeld 1 persoon extra) in de volgende jaren leidt tot een hogere Algemene Uitkering. In de praktijk betekent dit met deze systematiek de begeleidingskosten aanvullend aan de LKS-uitgaven door middel van de verhoging van het gemeentefonds kunnen worden gedekt.

Tenslotte zijn er ook de (relatief kleinere) landelijke budgetten van Rijkstoeslag Sociale Infrastructuur en Impulsbudget. Deze worden verdeeld op basis van de aantallen gemeentelijk doelgroepregister. Dit betekent – net als bij het gemeentefonds dat een persoon extra leidt tot een extra gewicht en daarmee een groter aandeel in het budget.

Onderstaand voorbeeld geldt op basis van 1 persoon extra. Het omgekeerde geldt ook: 1 persoon minder leidt dat tot even grote bedragen waarmee de jaarlijkse budgetten worden verminderd.

LKS-landelijk	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
BUIG-budget LKS *in mln)	415,3	515,1	590,2	630,7	671,0	712,4	752,7
uitgaven 1 persoon extra in 2024		12.000					
extra aandeel in landelijk		**0,0023%**					
1. Extra BUIG-budget a.g.v. deze 1 persoon extra			***13.749***	***14.691***	***15.631***	***16.594***	***17.534***
Aantallen gemeentefonds		29.488	38.868	41.389	43.909	46.491	49.011
1 persoon extra		1					
extra aandeel in landelijk		**0,0034%**	1,32	1,40	1,49	1,58	1,66
gewicht			€ 8.806	€ 8.976	€ 8.984	€ 9.318	€ 9.568
2. Extra budget AU GF a.g.v. deze 1 persoon extra			***€ 11.606***	***€ 12.599***	***€ 13.377***	***€ 14.691***	***€ 15.903***
Rijksbijdrage Sociale Infrastructuur (in mln)		19,8	21,3	23,0	24,5	26,1	28,0
1 persoon extra		1					
aandeel in gemeentelijk doelgroepregister		**0,00082%**					
3. Extra aandeel in budget Rijksbijdrage Soc. Infra			***€ 176***	***€ 189***	***€ 202***	***€ 215***	***€ 231***
Impulsbudget (in mln)		35,0	31,5	31,5	31,5	31,5	31,5
1 persoon extra		1					
aandeel in gemeentelijk doelgroepregister		**0,00082%**					
4. Extra aandeel in Impuls			***€ 260***	***€ 260***	***€ 260***	***€ 260***	***€ 260***
Extra budget 1 + 2 + 3 + 4			***€ 25.791***	***€ 27.739***	***€ 29.470***	***€ 31.760***	***€ 33.928***

8. **De financieringssystematiek laat in zijn geheel te wensen over. Als we naar het totaal kijken, dan zijn er best wel wat middelen beschikbaar, maar het is een ondoorzichtig geheel, en om verschillende redenen niet toekomstbestendig. Er moet rekening mee gehouden worden dat de komende paar jaar verschillende onderdelen zullen worden aangepast.**

In onderstaande tabel is per budget een beknopt oordeel weergegeven van Robert Capel (okt 2024) over het macrobudget, de verdeling, de prikkelwerking en de toekomstbestendigheid.

	Macro-budget	**Lokaal budget en verdeling naar gemeente**	**Prikkelwerking**	**Toekomstbestendigheid**
WSW-budget	Wordt financieel kostendekkend in 2025/2026 en op langere termijn ontstaat een groot overschot. Budget staat niet meer in verhouding tot de uitgaven.	Verdeling obv realisatie SEs in jaar t-1. Meerjarige budgetraming per gemeente is wat gekunsteld o.b.v. blijfkansen	Niet van toepassing. De omvang van de doelgroep is een gegeven	Beperkt. Het is onvermijdelijk dat het macrobudget de komende jaren aangepast gaat worden.
LKS-budget	Is in de komende paar jaar meer dan toereikend voor de uitgaven aan LKS	Verdeling obv realisatie is in principe een eerlijke en transparante maatstaf.	Werkt positief. Een grotere inzet op LKS-banen leidt tot een hoger budget in de komende jaren.	Op termijn zal er aanpassing komen. Ieder Rijksbudget dat op feitelijke uitgaven is gebaseerd wordt t.z.t. aangepast.
GF aandeel P-LKS	Is integraal onderdeel van het Gemeentefonds. Er wordt rekening gehouden met een substantiële oploop van de volumina.	Verdeling obv aantallen is in principe een eerlijke en transparante maatstaf. De budgetverdeling wordt enigszins vertroebeld door de willekeur in de aantallen DRG.	Werkt positief. Een grotere inzet op LKS-banen leidt tot een hogere uitkering in de komende jaren.	De criteria van het gemeentefonds worden periodiek herzien. Is een langdurig en intensief proces, dat recent is afgesloten. Geen wijzigingen voorzien voor de komende paar jaar.
P-budget beschut	Is recent opgehoogd. Gezien de aantallen is het macrobudget voor de komende jaren meer dan toereikend.	Verdeling obv gedateerde en twijfelachtige criteria.	Werkt negatief. Extra inzet betekent op geen enkele wijze een groter aandeel i het P-budget	Aanpassing vereist
Infratoeslag	Budget gereserveerd voor een minimale toename (10.000 banen in 24 jaar tijd).	Verdeling nog niet bekend. De selectiecriteria (geen beschut, geen regulier werk) lijken onwerkbaar.	Aanvullend budget tussen wal en schip geeft geen prikkel om iemand naar regulier werk te begeleiden.	Gekunsteld en twijfelachtige verdeelmaatstaf
Transformatie middelen	Heel veel geld (300 mln) dat alleen tijdelijk en gefaseerd ter beschikking wordt gesteld	Verdeling nog niet bekend. Het wordt een specifieke uitkering, mogelijk o.b.v. ingediende plannen	Geen. Het geld is niet bedoeld voor de dienstverlening aan de doelgroep.	Averechts. Risico is dat door de extra tijdelijke gelden er geen structurele oplossingen voor de financiering komen.